

Παγκόσμια ημέρα ποίησης, Ύμνος εις την Ελευθερίαν

Λένε ότι η ποίηση είναι η μουσική των λέξεων. Ίσως αυτό να εξηγεί την τόσο στενή σχέση ανάμεσα στις δυο τέχνες. Ένα ποίημα γίνεται αξιοθαύμαστο όχι μόνο για τα νοήματά του, αλλά και για τη μουσικότητα των λέξεων που έχει επιλέξει ο ποιητής, αλλά και τη σειρά που τις έχει τοποθετήσει. Αμέτρητα ποιήματα μελοποιήθηκαν, (μέλος= μουσική) και έγιναν υπέροχα τραγούδια.

Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα ποίησης αλλά και την επέτειο της επανάστασης του 1821, θα δούμε το ποίημα εκείνο που οι ιστορικές συγκυρίες ανέδειξαν ως υπέρτατο ποίημα των Ελλήνων, τον Εθνικό μας Ύμνο.

Γραμματόσημο με τις φιγούρες του Σολωμού και του Μάντζαρου

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» γράφτηκε από τον Επτανήσιο ποιητή **Διονύσιο Σολωμό** τον Μάιο του 1823, δηλαδή τα πρώτα χρόνια από την έναρξη της Επανάστασης. Ο ποιητής τότε ήταν 25 χρονών. Ήταν το πρώτο σημαντικό έργο του στα ελληνικά, μια που ήταν Ιταλομαθής. Μην ξεχνάμε ότι τα Επτάνησα τότε εποπτεύονταν από την Ιταλία και δεν είχαν σχέση με την σκλαβωμένη από τους Οθωμανούς Ελλάδα.

Σύντομη ανάλυση

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» είναι ένα εκτενές ποίημα 158 στροφών. Η κάθε στροφή αποτελείται από 4 στίχους που έχουν εναλλάξ ομοιοκαταληξία (πλεχτή). Αυτό σημαίνει ότι ο πρώτος στίχος ομοιοκαταληκτεί με τον τρίτο (...κόψη/...όψη) και ο δεύτερος με τον τέταρτο (...τρομερή/...μετράει τη γη). Στους μονούς στίχους οι συλλαβές που προφέρουμε είναι 8 και στους ζυγούς 7.

Σε-γνω-ρί-ζ'α-πό-την-ό-ψη (8)

του-σπα-θιού-την-τρο-με-ρή (7)

Το ποίημα μιλά για την Επανάσταση και γράφεται την ώρα που αυτή συμβαίνει. Οι μάχες ακολουθούν οι μια την άλλη, το αίμα είναι νωπό και το νεανικό πνεύμα του Σολωμού ταυτίζεται με την επαναστατική διάθεση των Ελλήνων της εποχής. Ακόμα και γεωγραφικά να το δει κανείς, η Ζάκυνθος του Σολωμού βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το μαρτυρικό, πολιορκημένο Μεσολόγγι. Για αυτό και η Ελευθερία παρουσιάζεται σαν μια γυναικεία θεότητα που για να θριαμβεύσει πρέπει (δυστυχώς) να ανασυρθεί από τα κόκκαλα των νεκρών προγόνων αγωνιστών.

Το ποίημα μεταφράστηκε σχεδόν ταυτόχρονα (το 1824) στα αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά και προκάλεσε τεράστιο κύμα φιλελληνισμού στην Ευρώπη, στο έδαφος που είχε ήδη προετοιμάσει ο Ρήγας. Για τον λόγο αυτό η αξία του στον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων αποδείχθηκε τεράστια.

Η μελοποίηση (προσθήκη μουσικής) έγινε από τον επίσης Επτανήσιο συνθέτη **Νικόλαο Μάντζαρο**. Αρχικά ήταν μια δυτικού τύπου σύνθεση για ανδρική τετράφωνη χορωδία που στηρίζονταν σε λαϊκά μοτίβα μουσικής. Αργότερα, ο συνθέτης το μετέτρεψε σε εμβατήριο για να τραγουδιέται πιο εύκολα από όλους.

Το 1864 (ημερομηνία που τα Επτάνησα εντάχθηκαν στο νεοσύστατο Ελληνικό κράτος) οι δυο πρώτες στροφές καθιερώθηκαν ως εθνικός ύμνος της Ελλάδας. Εκτός από την συμβολή του στην Απελευθέρωση, ο «*Ύμνος εις την Ελευθερίαν*» άνοιξε τον δρόμο για τη χρήση της δημοτικής γλώσσας στην Ελλάδα.

*Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου,
Ευγένιος Ντελακρουά (1826)*

*Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή*

*Σε γνωρίζω από την όψη
που με βιά* μετράει τη γη.*

*Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά
και σαν πρώτα, αντρειωμένη
Χαίρε, ω, χაίρε Ελευθεριά.*

*βιά=βιασύνη